
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2021:4

Religionsdialog

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:23 om religionsdialog. Motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att ta fram en handledning för religionsdialog som tydliggör syftet med dialogen och som gör att Svenska kyrkan vidhåller sin kristna tro och Svenska kyrkans identitet. Utskottet menar att det redan finns nödvändiga dokument och skrifter i arbetet med religionsdialog för församlingarna. Utskottet föreslår kyrkomötet att motionen ska anses besvarad.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2021:23 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Motionens förslag

Motion 2021:23 av Julia Kronlid m.fl., Religionsdialog

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en handledning för religionsdialog som tydliggör syftet med dialogen och som gör att Svenska kyrkan vidhåller sin kristna tro och Svenska kyrkans kristna identitet.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:23 i Ln 2021:5y, *bilaga*.

Bakgrund

Frågor om religionsdialog har behandlats av flera kyrkomöten, (motion 1998:510, Eu 1998:502, motionerna 2000:57 och 76, Kl 2000:11, motionerna 2011:53 och 75, Kl 2011:7 och motion 2019:10, Eu 2019:1). Motionärerna har framför allt efterfrågat kunskapshöjande insatser i form av studiematerial gällande i första hand islam, men också judendomen och i något fall skillnaden mellan dessa och kristendomen i syfte att stärka människor i mötet med andra religioner. Motion 1998:510 avslogs på grund av islamprojektets avslutande och en pågående beredning. Motion 2000:57 föreslog en resurstillsättning inom religionsdialogarbetet som bifölls. Motionerna 2011:53, 2011:75 och 2019:10 avslogs då utskottet ansåg att det redan fanns studiematerial gällande religionsdialog. Även förra året behandlade kyrkomötet en motion (2020:16, E 2020:1) om interreligiös dialog. Motionärerna föreslog ett förtydligande av syftet med Svenska kyrkans delaktighet i den interreligiösa dialogen samt en effektivisering

av densamma. Båda punkterna i motionen avslogs då utskottet ansåg att vikten av att delta i religionsdialog är fortsatt stor på alla nivåer inom Svenska kyrkan.

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2019) handlar om att vi som företrädare Svenska kyrkan vid de kyrkliga handlingarna ska vara förankrade i vår identitet och öppna mot människor i en mångreligiös kontext.

Biskopsbrevet handlar vidare om de specifika mötena i samband med övergångsriterna (dop, konfirmation, vigsel, begravning) i livets olika skeden. I brevet påtalas att tre perspektiv är särskilt viktiga i dessa möten, nämligen respekt för den enskilda människan, en god relation till andra trossamfund och en genomtänkt religions- och missionsteologisk grundhållning. Biskopsbrevet bejakar även innehållet i den tidigare skriften *Tio utgångspunkter för religionsteologisk reflektion och pastoralt handlande* (Svenska kyrkans forskningsråd, Tro & tanke 2001:3) som behandlar religionsmöten. Här beskrivs den heliga Anden som boning i andra religioner i syfte att vi som människor ska ha en öppen attityd för det vi möter, det vill säga att se oss själva i den andra. Biskopsbrevet skriver: ”Bekännelsen till den uppståndne är kyrkans hjärtpunkt. När öppenheten för den andre leder till otydlighet om den egna bekännelsen, är båda parter förlorare.”

Sann mot sig själv – öppen mot andra (2011), som är Svenska kyrkans teologiska kommittés skrift, med studiehandledning, om hur vi kan förhålla oss till människor av annan tro, beskriver en inkluderande hållning som rimlig för Svenska kyrkan i ett mångreligiöst samhälle. Svenska kyrkan har sedan länge lämnat rollen som ”maktkyrka” och är en demokratisk kyrka i ett samhälle där religioner lever tillsammans och i möten med varandra utan att ge upp det som uppfattas som omistligt i vår egen tradition. I mötet med andra religioner är erfarenheten att den egna tron stärks och ”fördjupas och vi kan upptäcka nya sätt att uttrycka kristna insikter”.

Rapporten *Svenska kyrkans interreligiösa sammanhang* (se länk nedan) har tagits fram på uppdrag av kyrkomötet (KmSkr 2014:4) i syfte att genomföra en kartläggning av de interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan finns med. Rapporten ska fungera som en inspirationskälla till arbetet med att utveckla mötet mellan religioner i lokala församlingar. Rapporten beskriver bland annat olika sätt att bedriva lokal religionsdialog och att religionsdialog är beroende av det lokala sammanhanget och behovet. Syftet med religionsdialogen är att göra lokalsamhället till en bättre plats att leva på.

(www.svenskakyrkan.se/nyheter/rapporter-om-svenska-kyrkans--roll-i-religionsmoten)

Som en åtgärd för att uppnå den långsiktiga målbilden år 2030 (KsSkr 2021:1, s. 13) om att stärka och utveckla relationer med kyrkans omvärld har kyrkostyrelsen uppdragit till kyrkokansliet att implementera *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan* (antagen av kyrkostyrelsen 2020-12-16). Plattformen för ekumenik och interreligiös samverkan är framskriven i enlighet med motiv och utgångspunkter angivna i kyrkoordningens fjortonde avdelning (59 kap.).

Dokumentet anger teologiska utgångspunkter, riktning och vägval för Svenska kyrkans engagemang under de närmaste fem åren. Plattformens inriktning och arbetets omfattning avser Svenska kyrkan på nationell nivå. Plattformen pekar på att interreligiös samverkan genom olika former av interreligiösa råd har varit och är viktigt i arbetet med att stärka religionsfrihet och motverka olika former av religiös diskriminering som antisemitism, kristofobi och islamofobi. Det har också visat sig att de interreligiösa råden som byggt upp sitt arbete under de senaste två decennierna har varit viktiga, även i tider av kris. Det är ett viktigt fredsarbete för hela samhället och Svenska kyrkans arbete i Sveriges interreligiösa råd är ett uttryck för detta. Plattformen lyfter fram att det finns en religionsteologiskt förankrad beredskap i många av

Svenska kyrkans församlingar att bedriva undervisning för nyanlända och andra som vill bli döpta, samtidigt som man odlar goda relationer med andra trosamfund.

Lokalt i Svenska kyrkans församlingar finns stor erfarenhet av religionsdialog och det finns stöd och erfarenhet att hämta från stiftskanslierna, i ovanstående skrifter samt i olika nätverk, som till exempel Sveriges kristna råd och Sveriges interreligiösa råd.

Internationellt samarbetar Svenska kyrkan med Kyrkornas världsråd som arbetar med interreligiösa frågor på olika sätt och nivåer över världen.

Sedan början av 1980-talet har det internationella arbetet samarbetat med PROCMURA (Program for Christian Muslim Relations in Africa). PROCMURA är en kristen organisation som arbetar för konstruktiva relationer mellan kristna och muslimer genom att främja fred, rättvisa, grannsämja, försoning samt omsorg för miljön. (<https://procmura-prica.org/index.php/en/>)

Utskottets överväganden

Religionsdialog

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2021:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottet anser att det redan finns nödvändiga dokument och skrifter i arbetet med religionsdialog för församlingarna. Det gäller främst biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* och teologiska kommitténs skrift *Sann mot sig själv – öppen mot andra*. Utskottet konstaterar att även bakgrundsbeskrivningen ovan och läronämndens yttrande 2021:5y ger fylliga svar till det som efterfrågas i motionen.

I *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan* (KS 2020-1140), som kyrkostyrelsen antog i december 2020, noteras att interreligiös samverkan och interreligiösa råd har varit och är viktiga i arbetet med att stärka religionsfrihet och motverka olika former av religiös diskriminering. De interreligiösa råden lokalt och nationellt, som byggts upp under de senaste 20 åren, har varit viktiga såväl i vardag som i tider av kris. Plattformen visar även att det finns en förankrad religionsteologisk beredskap i många av Svenska kyrkans församlingar. Det finns dessutom stor erfarenhet av religionsdialog, stöd och erfarenheter att hämta från stiftskanslierna, i skrifter och i nätverk, både nationellt, regionalt och lokalt.

Utskottet föreslår därför att motion 2021:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Gun Erikson, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Stig Axelsson, Niklas Larsson, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Niklas Larsson, Inger Fredriksson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot ekumenikutskottets beslut att avslå motion 2021:23 till förmån för bifall för hela motionen.

Då det finns risk att det i interreligiösa dialoger lätt blir religionsblandning ser jag att det finns ett behov av att ta fram en handledning i religionsdialog som tydliggör syftet med dialogen, där den kristna tron och identiteten är i centrum. Det behövs tydligare handledning i hur man samtalar med människor som inte tror eller tillhör andra religioner om det unika i den kristna och tron på Jesus och vägen till Gud genom hans nåd.

Marcus Lagerroos

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:5y

Religionsdialog och mission

Läronämndens yttrande över motionerna 2021:15, 2021:23, 2021:29, 2021:44 och 2021:51

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Utvecklingen i Svenska kyrkan när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor.

Detta betonas exempelvis i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*, undertecknat av företrädare för de stora kyrkofamiljerna i Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Romersk-katolska kyrkan genom Europeiska biskopskonferensernas råd (CCEE):

Vi förbinder oss

- att erkänna människors och grupper religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler,
- att vara öppna för samtal med alla människor av god vilja, att fullgöra gemensamma angelägenheter tillsammans med dem och vittna för dem om den kristna tron.

Begreppet ”mission” har använts på olika sätt i historien. I sitt yttrande Ln 2018:3y med hänvisning till Ln 2014:8y skriver läronämnden:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena.

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad.

Det behöver alltså inte föreligga någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. ”En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.” (Ln 2011:9y)

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.